

Miljövänlig vedeldning, information till samtliga vedeldare

Bakgrund

I Sverige finns stora möjligheter att öka användningen av biobränsle för uppvärmning av våra bostäder. Detta kan bli ett viktigt bidrag i arbetet för ett kretsloppsanpassat samhälle och för att minska nettoutsläppet av koldioxid. Men för att användningen av biobränslen i småskalig eldning ska kunna fortsätta att öka är det viktigt att den utförs i lämpliga anläggningar och på rätt sätt att det inte leder till miljö- och hälsoproblem.

Kommunen har en vedeldningspolicy från 2000 som gäller. Policyn tar upp både långsiktiga mål och åtgärds mål.

Varför uppstår problem?

Problem kan uppstå om man eldar på fel sätt, skorstenen är för låg, husen ligger för tätt eller det finns höjdskillnader i terrängen. Om du planerar att installera en vedpanna eller kamin bör du noggrant kontrollera omgivningen med avseende på skillnader i hushöjd och markhöjd. Ligger ditt hus lägre än omgivande hus är det olämpligt att installera en vedeldad eldstad.

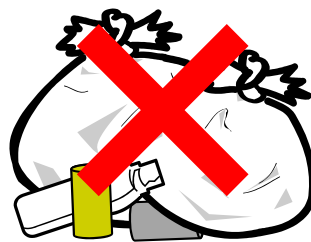
Miljö- och hälsoproblem

Vid förbränning i dåliga anläggningar med dålig ved kan det bli problem. De farliga ämnen som kan bildas vid vedeldning är främst stoft, tjära och flyktiga organiska ämnen. En kombipanna som inte eldas mot ackumulatortank släpper ut upp till 1000 ggr mer av dessa skadliga ämnen än en modern vedpanna med ackumulatortank. **Utsläpp av dessa ämnen anses vara cancerframkallande. Utsläppen kan också ge lungfunktionsnedsättning, orsaka problem för astmatiker och medföra en ökning av luftvägssjukdomar, särskilt hos barn.**

Bränsle

För att få en bra förbränning som minskar de farliga utsläppen krävs att man har bra ved. Bra ved kännetecknas av att den är torr och har jämn längd och tjocklek. För att få torr ved bör man klyva den så snart som möjligt efter avverkning och lagra veden så att sol och vind kommer åt att torka den, alltså luftigt under tak. Att lagra ved under presenning är inte lämpligt för då kan kondens göra att veden till och med är fuktigare när man ska använda den än när man staplade upp den. Torr, bra ved gör att förbränningen blir effektivare och därmed går det åt mindre mängd ved.

Det är självklart förbjudet att elda med hushållsavfall eller behandlat trä. Orsaken är att mer hälsofarliga ämnen kan komma ut med rökgaserna än vid eldning med ren ved.

Teknik

En riktig förbränningsteknik i en bra anläggning gör att utsläppen minskar drastiskt. Det gör också att man utnyttjar bränslet bättre och att man därmed får bättre ekonomi på anläggningen. Med en bra anläggning menas att man framför har en ackumulatortank och keramisk insats. Om man eldar mot ackumulatortank så behöver man inte elda mer än en eller två gånger per dygn och man kan vid dessa tillfällen elda med hög och jämn belastning i stället för att pyrellda. Det är pyreldning som ger de stora utsläppen av miljöfarliga ämnen. Ackumulatortanken gör alltså att eldningen blir bekvämare, miljövänligare och mer ekonomisk.

Ekonomi

De här åtgärderna som gör att utsläppen av miljöfarliga ämnen minskar gör även att man får bättre verkningsgrad på pannan och ett bättre utnyttjande av bränslet. Det gör att de här åtgärderna snabbt betalar sig.

Råd

Om du tänker göra någon ändring på din pannanläggning, byta panna eller liknande så fråga alltid din sotare om råd först. De flesta åtgärderna ska dessutom anmälas till miljö- och byggnadsnämnden, hör dig för innan du gör något åt din panna!

Lagstiftning

När det gäller småskalig vedeldning är miljöbalken och plan- och bygglagen tillämpliga. Tillsynen enligt ovan nämnda lagar utförs av den lokala miljö- och byggnadsnämnden. **Enligt miljöbalken kan miljö- och byggnadsnämnden vid behov – med stöd av miljöbalken – meddela de råd, förelägganden eller förbud som behövs för att lagen ska följas.**

Om vedeldningen stör omgivningen

Miljö- och byggnadsnämnden får relativt ofta in klagomål på störande rök från grannar, framför allt då det eldas i så kallade kombipannor och braskaminer. Kombipannor är inte anpassade för vedeldning vilket ofta medför problem med lukt, rök och höga utsläpp.

Varje eldare är skyldig att se till att eldningen inte stör någon annan. **Om vedeldningen medför besvär för närboende kan miljö- och byggnadsnämnden besluta om restriktioner i eldningen. I vissa fall kan detta till och med innebära eldningsförbud.**

Om du får besvär när någon eldar bör du alltid först kontakta den som eldar. Ta kontakt genast när besvär uppstår, så att den som eldar vet vilka förhållanden som orsakade besvären.

Be denna kontrollera sin anläggning och eldningsteknik. Fortsätter besvären på grund av eldning kan du kontakta Miljö- och hälsoskyddsavdelningen.

Har du problem med din egen eldning kan du gärna kontakta sotaren för en genomgång av anläggningen.

Röken visar om du eldar på rätt sätt

Om du eldar rätt är röken nästan osynlig vid varmt väder och vitaktig vid kallt väder. Svart rök tyder på ofullständig förbränning och gulaktig rök betyder att den innehåller mycket tjärämnen.

Du som eldar ska tänka på:

- elda bara torrt och rent trä, aldrig målat eller impregnerat virke eller hushållssopor.
- Se till att elden får tillräckligt med syre.
- Kontrollera att röken är nästan osynlig (vid kallt väder blir den vitaktig).
- Tala med dina grannar.

Vad kan kommunen göra?

Kommunen är den närmast ansvariga för luftkvaliteten i kommunen. Kommunen kan ange regler för vedeldning i detaljplaner, liksom i lokala föreskrifter. Kommunen kan också påverka förekomsten av vedeldning genom vad man tillåter i bygglov och genom förelägganden av enskilda fastighetsägare enligt 40§ i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljö kvalitetsnormer enligt SFS 2001:527

Det finns en förordning som tar upp miljö kvalitetsnormer för utomhusluft och den heter förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft. I förordningen finns det flera olika miljö kvalitetsnormer, men en av dem tar upp normerna på partiklar (PM10). Normerna för partiklar (PM10) är satta som dygnsmedelvärde respektive årsmedelvärde och får inte överskridas sedan den 31 december 2004. Se tabell nedan.

MKN för partiklar (PM10), till skydd för människors hälsa		
Medelvärdestid	Värde	Anmärkning
1 dygn	50 µg/m ³	Värdet får överskridas 35 gånger per år
1 år	40 µg/m ³	Aritmetiskt medelvärde

Miljömål/miljökvalitetsmål

Det finns även både nationella och regionala miljömål. De regionala miljömålen för Värmland län har fastställts i januari 2008. Under 2007 har Länsstyrelsen reviderat de regionala miljömålen från 2005 och anpassat dem till de regionala förhållandena.

Ett av riksdagen fastställda miljökvalitetsmål lyder "Luften skall vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas" och det är miljömålet "frisk luft".

Miljömålen har flera delmål som skall göra det lättare att uppfylla miljömålet. Följande regionala delmål finns för Värmlands län.

1. Halten av svaveldioxid

Halten 5 mikrogram/m³ för svaveldioxid som årsmedelvärde ska vara uppnådd i samtliga kommuner år 2010. Regionaliserat mål.

2. Halter av kvävedioxid

Halterna 60 mikrogram/m³ som timmedelvärde och 20 mikrogram/m³ som årsmedelvärde för kvävedioxid skall i huvudsak underskridas år 2010. Timmedelvärdet får överskridas högst 175 timmar per år. Målet är identiskt med det nationella.

3. Halten marknära ozon

Halten marknära ozon skall inte överskrida 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde år 2010. Målet är identiskt med det nationella

4.1. Minskade utsläpp av flyktiga organiska ämnen exklusive metan

År 2010 skall utsläppen av flyktiga organiska ämnen exklusive metan (NMVOC) inte överstiga 7 000 ton. Regionaliserat mål.

4.2. Minskade utsläpp av flyktiga organiska ämnen exklusive metan, metanol och etanol

År 2010 skall utsläppen av flyktiga organiska ämnen (NMVOC) exklusive metanol och etanol inte överstiga 5 000 ton. Regionaliserat mål.

5. Minskade halter av partiklar

Halterna 35 mikrogram/ m³ som dygnsmedelvärde och 20 mikrogram/ m³ som årsmedelvärde för partiklar (PM10) skall underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år. Halterna 20 mikrogram/ m³ som dygnsmedelvärde och 12 mikrogram/ m³ som årsmedelvärde för partiklar (PM2.5) skall underskridas år 2010. Dygnsmedelvärdet får överskridas högst 37 dygn per år. Målet är identiskt med det nationella.

6. Minskade halter av benso(a)pyren

Halten 0.3 nanogram/ m³ som årsmedelvärde för benso(a)pyren skall i huvudsak underskridas år 2015. Målet är identiskt med det nationella.

Mer information

SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut

http://www.sp.se/sv/index/information/wood_combustion_consumer_info/sidor/default.aspx

Naturvårdsverket

<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/620-8028-8.pdf>

Konsten att elda med ved, Broschyr från Filipstad, Storfors och Kristinehamn

<http://www.storfors.se/Energi--Miljo/Energiradgivning/Dokumentation.html>

[Broschyren Elda rätt - Råd för effektiv, miljöanpassad och säker eldning med ved och andra vedbaserade bränslen, i vedpanna, kamin och dylikt.](#)

[Regelsamling för byggande, Boverkets byggregler - BBR](#)

[Boverkets webbplats](#)

[Pannor, brännare och kaminer provade enligt Boverkets regler](#)

[Vedeldade lokaleldstäder, till exempel kaminer, P-märkning](#)

[Pelletseldade utrustningar, P-märkning](#)

[Svanenmärkta pannor för fasta biobränslen \(länk till Miljömärkningen Svanen\)](#)

Miljöbalken 2 kap. Allmänna hänsynsregler mm, 9 kap. Miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och 26 kap. Tillsyn

[Miljöbalken](#)

Förordningen (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft

<http://www.notisum.se/rnp/SLS/LAG/20010527.HTM>

Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (40§)

<http://www.notisum.se/rnp/SLS/lag/19980899.HTM>